

18 Μαρτίου, 1994

[ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΗΛΙΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ,

Εφεσείων,

v.

ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ,

Εφεσίβλητης.

(Ποινικές Εφέσεις 5840 και 5841).

- Ποινή — Κλοπή υπό δημόσιου λειτουργού κατά παράβαση των άρθρων 255 και 267 και 29 του Ποινικού Κώδικα, Κεφ. 154 — Επιβολή ποινής φυλάκισης δεκαοκτώ μηνών — Κρίθηκε έιδηλα υπερβολική ενόψει των εξαιρετικών περιστάσεων και μειώθηκε σε ποινή φυλάκισης δάδεκα μηνών. 5
- Ποινή — Ελαφρυντικοί παράγοντες — Λευκό ποινικό μητρώο — Δείγματα εντιμότητας σε δύο περιπτώσεις — Διαταραχή συνοχής της οικογένειας — Επιρρεασμός της υγείας — Επιστροφή αλόκληρου του ποσού πριν την πρόσαψη κατηγορίας — Οριστικός τεματισμός εργοδότησης και απάλεια σύνταξης και συναφών απελημάτων. 10
- Ποινή — Εξατομίκευση — Η ανάγκη για αποτροπή όσο και αν μειώνει ανάλογα την δυνατότητα εξατομίκευσης της ποινής δεν την καταργεί ως υπαρκτή επιδίωξη στο πλαίσιο του συνόλου των στοιχείων, ούτε εξουδετερώνει τους ιδιαίτερους παράγοντες που αναλόγως της περίπτωσης, δικαιολογούν μείωση της ποινής. 15
- Ποινή — Αποτρεπτική ποινή — Ήταν αναπόφευκτη ενόψει της διάπραξης της κλοπής από δημόσιο λειτουργό (δικαστικό επιδότη).
- Ποινική Δικονομία — Κατηγορητήριο — Πολλαπλότητα (duplicity) — Συνέπειες. 20
- Ερμηνεία Κυπριακών Νομοθετημάτων — Εφαρμοστές αρχές.
- Λέξεις και Φράσεις "Πολλαπλότητα" στην Ποινική Δικονομία Κεφ. 155.
- Λέξεις και Φράσεις "Δολίως" (fraudulently) στον Κυπριακό Ποινικό Κώδικα Κεφ. 154. 25
- Λέξεις και Φράσεις — "Ανετίμως" (dishonestly) στο Theft Act του 1968.

Ποινική Δικονομία — Ο περί Ποινικής Δικονομίας Νόμος Κεφ. 155, επιφύλαξη του άρθρου 145(1)(β) — Εξουσία του Ανατάτου Δικαστηρίου για επικύρωση της καταδίκης αν η ύπαρξη λάθους δεν ωδήγησε σε ουσιώδη δικαστική πλάνη.

- 5 Ο εφεσείων που ήταν δικαστικός επαδότης στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας αντί να εκτελέσει ένταλμα πάλησης κινήτων της Εταιρείας Γενικές Κατασκευές Ατδ για το ποσό των ΛΚ43.164,81 σεντ που αντιπροσώπευε δεδικασμένη οφειλή της πιο
- 10 πάνω εταιρείας προς το Γραφείο Φόρου Εισοδήματος, συμφώνησε με τον Διευθυντή της εταιρείας τη σταδιακή πληρωμή του ποσού με εταταγές εις διαταγή του εφεσείοντα. Ο εφεσείων θα εξαργύρωνε τις εταταγές και θα κατέθετε το ποσό στο χρηματοκιβώτιο του Δικαστηρίου. Η είσπραξη θα επισημοποιείτο με την έκδοση της νενομισμένης απόδειξης όταν θα συμπληρωνόταν ολόκληρο το ποσό του εντάλματος.

- 15
- 20 Στις 7.6.1991 ο Διευθυντής της εταιρείας εξέδωσε την πρώτη επιταγή για το ποσό των ΛΚ5.000.- το οποίο ο εφεσείων κατέθεσε την επομένη σε προσωπικό του λογαριασμό σε υποκατάστημα της Λαϊκής Τράπεζας στον Αστρομερίτη. Ο εφεσείων άρχισε να αποσύρει από το πιο πάνω κατατεθέν ποσό από την 10.6.1991 μέχρις ότου το απέσυρε όλο.

Στις 26.7.1991 εκδόθηκε επιταγή για το ποσό των ΛΚ10.000.- η οποία εξαργυρώθηκε από τον εφεσείοντα την ίδια ημέρα.

- 25 Και στις δύο πιο πάνω περιπτώσεις ο εφεσείων υπέγραψε ανεπίσημη απόδειξη είσπραξης υπό την ιδιότητά του ως δικαστικός επιδότης.

Σε θεληματική κατάθεση ο εφεσείων δήλωσε ότι τις ΛΚ5.000.- τις χρησιμοποίησε για την οικογένειά του ενώ τις ΛΚ10.000.- τις ξόδευσε στο χαρτοπαίγνιο και σε διάφορους άλλους τύπους.

- 30 Το πρωτόδικο Δικαστήριο έκρινε πως η μαρτυρία δεν αποκάλυπτε δύο αδικήματα αλλά ένα ενιαίο αδίκημα που διαπράχθηκε σε δύο φάσεις που συνδέονταν μεταξύ τους και καθιστούσαν την όλη παράνομη συμπεριφορά ένα συνεχές αδίκημα. Επίσης αφού αναφέρθηκε στο άρθρο 267 του Κεφ. 154 που προνοεί ότι στο αδίκημα της κλοπής αντικείμενου (thing stolen) συνυπάρχουν τα στοιχεία της κλοπής που προβλέπεται στο άρθρο 255, και για το οποίο
- 35 η ποινή είναι αυστηρότερη, εξέτασε μεταξύ άλλων, αν αποδείχθηκε το στοιχείο της δολιότητας και της πρόθεσης μόνιμης αποστέρησης. Η ποινή που επιβλήθηκε στον εφεσείοντα ήταν φυλάκιση δεκαοκτώ μηνών. Η πρωτόδικη απόφαση εφεσιβλήθηκε τόσο ως προς την καταδίκη όσο και ως προς την ποινή.

Σαν λόγοι έφεσης κατά της καταδίκης προβλήθηκαν εκ μέρους του εφεσείοντα ότι:

- (α) το κατηγορητήριο ήταν ελαττωματικό λόγω πολλαπλότη-

τας (dupllicity),

(β) το κατηγορητήριο με βάση την προσαχθείσα μαρτυρία θα ήταν δυνατό να στοιχειοθετήσει κλοπή επιταγών για το ποσό των ΛΚ15.000.- αντί της κλοπής του ανάλογου χρηματικού ποσού, και

(γ) το στοιχείο της δολιότητας και η πρόθεση για μόνιμη απο- 5
στέρηση δεν αποδείχθηκαν.

Σαν λόγος έφεσης κατά της ποινής αποτέλεσε, κατά τον ισχυ-
ρισμό του εφεσείοντα, η παράλειψη του πρωτόδικου Δικαστηρίου
να προσδώσει την πρέπουσα βαρύτητα σε όλα τα στοιχεία με απο-
τέλεσμα την επιβολή ποινής φυλάκισης μεγαλύτερης διάρκειας απ' 10
ό,τι δικαιολογούσε και η σχετική νομολογία.

Το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι:

1. Η προσέγγιση του Δικαστηρίου ότι η σχετική μαρτυρία δεν
αποκάλυπτε δύο αδικήματα είναι εσφαλμένη. Οι δύο περιπτώσεις 15
ήταν ξεχωριστές και αυτοτελείς. Η αντικειμενική υπόσταση (actus
reus) του αδικήματος απείχε χρονικά μεταξύ της μίας και της
άλλης σε σημείο που εξουδετέρωνε την κάποια σύνδεσή τους λόγω
ομοιότητας στον τρόπο ενέργειας.

2. Η διαπίστωση του ελαττώματος στο κατηγορητήριο δεν ακυ-
ρώνει την καταδίκη εφόσον δεν επηρέασε τον εφεσείοντα στην υπε- 20
ράσπισή του ή γενικότερα δεν του προκάλεσε αδικία. Επίσης δεν
επηρέαστηκε η προβολή της άποψης ως προς το εσφαλμένο της
πρόσαψης κατηγορίας για κλοπή χρημάτων αντί επιταγών, αφού
και αυτή θα ήταν δυνατόν να γίνει δεκτή ή να απορριφθεί ανεξάρ-
τητα από το γεγονός ότι το κατηγορητήριο περιείχε μια κατηγορία 25
και για τις δύο περιπτώσεις.

3. Η αναφορά του κατηγορητηρίου στο χρηματικό ποσό αντί
σε επιταγές ήταν ορθή λόγω του ότι ο κατηγορούμενος που είχε
εξουσιοδότηση να εξαργυρώσει τις επιταγές για να κρατήσει το
αντίκρουσμά τους μόνο για όσο χρειαζόταν μέχρι να το καταθέσει 30
στο Δικαστήριο, το ιδιοποιήθηκε και το ξόδευσε.

4. Ο ισχυρισμός του εφεσείοντα ότι δεν στοιχειοθετείται η έν-
νοια του ηθικού στιγματισμού (moral obloquy) που εισάχθηκε με
το Theft Act του 1968 όταν κατά τον χρόνο ιδιοποίησης των χρη- 35
μάτων άλλου υπήρχε πρόθεση επιστροφής τους και λόγος που κα-
θιστούσε εύλογη την πεποίθηση του κατηγορουμένου ότι θα είναι
σε θέση να τα επιστρέψει, δεν ευσταθεί.

5. Οι διαπιστώσεις του πρωτόδικου Δικαστηρίου με βάση την
αξιολόγηση της μαρτυρίας ήταν τέτοιες που και σε περίπτωση που
η καθοδήγησή του ως προς το ανεφάρμοστο της υπόθεσης R v 40
Feely στην Κύπρο - που επικαλέστηκε ο εφεσείων - ήταν λανθα-
σμένη η καταδίκη, θα επικυρώνετο κατ' εφαρμογή της επιφύλαξης
του άρθρου 145(1)(β) του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου, Κεφ.
154.

5 6. Η απόφαση του Αγγλικού Εφετείου στην υπόθεση *R v Feely* προσδιορίζει και την περιορισμένη έκταση των επιπτώσεων της κλοπής από την πρακτική τους άποψη. Το γεγονός ότι ο εφεσείων υπέγραψε τις ανεπίσημες αποδείξεις δεν δείχνει πρόθεση για επιστροφή και πολύ λιγότερο δυνατότητα επιστροφής των χρημάτων.

10 7. Η προσέγγιση του πρωτόδικου Δικαστηρίου να ερμηνεύσει τον Κυπριακό Νόμο με βάση την κυπριακή Νομολογία είναι ορθή. Ο όρος "δολίως" (*fraudulently*) ερμηνεύθηκε "σκόπιμα και εκ προθέσεως". Οι αγγλικές αποφάσεις αναφορικά με την έννοια του όρου "ανεπιτιμότητα" στο *Theft Act* του 1968 δεν σχετίζονται άμεσα κατά την ερμηνεία του Κυπριακού Νόμου.

15 8. Αν και η επιβολή ποινής άμεσης φυλάκισης ουσιαστικής διάρκειας ήταν αναπόφευκτη, η διάρκειά της κρίνεται υπερβολική ενόψει των εξαιρετικών περιστάσεων που συνυπήρχαν και αντικαθίσταται με ποινή φυλάκισης δώδεκα μηνών.

*Η έφεση κατά της καταδίκης απορρίπτεται.
Η έφεση κατά της ποινής επιτυγχάνει στο
βαθμό που αναφέρεται πιο πάνω.*

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

- 20 *R v Radley* [1974] 58 Cr. App. Rep. 394.
R v Greenfield [1973] 57 Cr. App. Rep. 849.
R v Ballysingh [1953] 37 Cr. App. Rep. 28.
Jemmison v Priddle [1972] 56 Cr. App. Rep. 229.
R v John Mckinsei Jones & Others [1974] 59 Cr. App. Rep. 120.
25 *Kyriakou v The Welfare Officer* (1961) CLR 227.
Pantell v District Labour Office Famagusta (1985) 2 CLR 205.
Karasamanis v Police (1986) 2 CLR 229.
R v Keena 11 Cox C.C. 123.
R v Duru & Others [1973] 3 All E. R. 715.
30 *R v Patrick Joseph Downes* [1983] 77 Cr. App. Rep. 260.
Iacovou & Others v Republic (1976) 2 CLR 114.
Attorney General v Pieris (1987) 2 CLR 44.
R v Feely [1973] 1 All E.R. 341.

Zisimides ν Republic (1978) 2 CLR 382.

Platritis ν The Police (1967) 2 CLR 174.

Azinas & Another ν The Police (1981) 2 CLR 9.

Rex ν Williams & Another [1953] 1 All ER 1068.

Soteriou (Pambos) ν Republic (1962) CLR 188.

5

Katsouris ν The Police (1988) 2 CLR 180.

Έφεση εναντίον Καταδίκης και Ποινής.

Έφεση εναντίον της καταδίκης και της ποινής από τον Ηλία Χαραλάμπους ο οποίος βρέθηκε ένοχος στις 21 Ιουνίου από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας (Αριθμός Ποινικής Υπόθεσης 15731/92) στην κατηγορία κλοπής υπό δημόσιου λειτουργού κατά παράβαση των άρθρων 255, 267 και 29 του Ποινικού Κώδικα, Κεφ. 154, και καταδικάστηκε από τον Ναθαναήλ Ε.Δ. σε φυλάκιση 18 μηνών. 10

Μ. Κυπριανού και Γ. Μυλωνάς, για τον εφεσείοντα. 15

Σ. Μάτσας, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους εφεσίβλητους.

Cur. adv. vult.

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Γ. Κωνσταντινίδης. 20

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ. Το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας βρήκε ένοχο τον εφεσείοντα για κλοπή υπό δημόσιου λειτουργού κατά παράβαση των άρθρων 255 και 267 και 29 του Ποινικού Κώδικα, Κεφ. 154. Του επέβαλε ποινή δεκαοκτάμηνης φυλάκισης. Εφεσιβάλλεται η απόφαση τόσο ως προς την καταδίκη όσο και ως προς την ποινή. 25

Η ΚΑΤΑΔΙΚΗ

Η αμφισβήτηση δεν αναφέρεται στα γεγονότα όπως τα

διαπίστωσε το πρωτόδικο Δικαστήριο. Η εισήγηση του εφεσείοντα είναι πως

(α) το κατηγορητήριο ήταν ανεπανόρθωτα ελαττωματικό λόγω "πολλαπλότητας" (duplicity).

5

(β) Το κατηγορητήριο απέδιδε στον κατηγορούμενο κλοπή ποσού £15.000 ενώ προσάχθηκε μαρτυρία που θα ήταν δυνατό, εφόσον συνυπήρχαν τα συστατικά στοιχεία, να στοιχειοθετήσει κλοπή επιταγών για ποσό £15.000 και

10

(γ) Δεν αποδείχθηκε το στοιχείο της "δολιότητας" και η πρόθεση για μόνιμη αποστέρηση.

Τα γεγονότα

Εκδόθηκε ένταλμα πώλησης κινητών της εταιρείας Γενικές Κατασκευές Λτδ για το ποσό των £43.164,81 σεντ
 15 που αντιπροσώπευε δεδικασμένη οφειλή της προς το Δημόσιο σε σχέση με φόρο εισοδήματος. Ο εφεσείων, ως δικαστικός επιδότης στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας, ανέλαβε την εκτέλεση του εντάλματος. Παραλείπουμε τα περιθωριακά για να συνοψίσουμε ό,τι αδιαμφισβήτητα αποτελεί τον πυρήνα. Ο εφεσείων αντί να εκτελέσει το ένταλμα συζήτησε με το Διευθυντή της εταιρείας
 20 τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος που δημιουργούσε η αδυναμία εξόφλησης ολόκληρου του ποσού διαμίας. Συμφωνήθηκε η σταδιακή πληρωμή του ποσού με
 25 επιταγές εις διαταγή του εφεσείοντα. Ο εφεσείων θα εξαργύρωνε τις επιταγές και θα κατέθετε το ποσό στο χρηματοκιβώτιο του Δικαστηρίου. Θα επισημοποιείτο η είσπραξη με την έκδοση της νενομισμένης απόδειξης όταν θα συμπληρωνόταν ολόκληρο το ποσό του εντάλματος. Στις 7
 30 Ιουνίου 1991 ο Διευθυντής της εταιρείας εξέδωσε την πρώτη επιταγή. Ήταν για το ποσό των £5.000. Ο εφεσείων υπέγραψε σχετικά ανεπίσημη απόδειξη είσπραξης υπό την ιδιότητά του ως δικαστικός επιδότης. Το ποσό της επιταγής θα κατέληγε στο χρηματοκιβώτιο του Δικαστηρίου
 35 που ήταν ο σαφής και μόνος προορισμός του. Την επομέ-

νη της έκδοσης της επιταγής ο εφeseίων άνοιξε προσωπικό λογαριασμό σε υποκατάστημα της Λαϊκής Κυπριακής Τράπεζας στον Αστρομερίτη και κατέθεσε σ' αυτόν το ποσό. Στη συνέχεια, αρχίζοντας από τις 10 Ιουνίου 1991, απέσυρε ολόκληρο το ποσό των £5.000. 5

Στις 26 Ιουνίου 1991, έναντι όμοιας με την πρώτη ανεπίσημης απόδειξης, εκδόθηκε η δεύτερη επιταγή που αυτή τη φορά ήταν για £10.000. Μέχρι τότε ο εφeseίων είχε αποσύρει από το λογαριασμό του τις £4.500 από τις 5.000 της πρώτης επιταγής. Δεν αποκάλυψε οτιδήποτε στο Διευθυντή της εταιρείας και παρέλαβε τη δεύτερη επιταγή και πάλιν για να καταθέσει το αντίκρουσμά της στο χρηματοκιβώτιο του Δικαστηρίου. Την ίδια ημέρα την εξαργύρωσε. Ο τρόπος της χρησιμοποίησης του ποσού αυτού αλλά και του προηγούμενου περιγράφεται στη θεληματική κατάθεση του εφeseιοντα. Τις πρώτες £5.000 τις χρησιμοποίησε σταδιακά "για την οικογένειά του". Τις £10.000 τις φύλαξε κάτω από το κάθισμα του αυτοκινήτου του. Το μεγαλύτερο μέρος τους το έχασε στο "κουμάρι" στην Κακοπετριά. Το υπόλοιπο το ξόδευσε "σε διάφορους τόπους". Μεσολάβησαν οι διακοπές του καλοκαιριού, το φθινόπωρο η εταιρεία δεν είχε διαθέσιμα κεφάλαια και δεν εκδόθηκε άλλη επιταγή. Η επαφή Λειτουργού του Γραφείου Φόρου Εισοδήματος με το Διευθυντή της εταιρείας οδήγησε σε διερεύνηση που απέληξε στην αποκάλυψη των ενεργειών του εφeseιοντα. Εξηγήθηκε στο πρωτόδικο Δικαστήριο η διαδικασία που ακολουθείται ως προς την εκτέλεση ενταλμάτων πώλησης κινητών. Οι επιδότες έχουν δικαίωμα να δέχονται επιταγές μόνο στο όνομα του Πρωτοκολλητή και, εν πάση περιπτώσει, έχουν υποχρέωση κατάθεσης όποιου ποσού εισπράττουν (πέραν των £20) στο Δικαστήριο μέσα σε 24 ώρες. Όταν το ποσό εισπράττεται σε σχέση με οφειλή φόρου εισοδήματος οι επιδότες μπορούν να το καταθέτουν απ' ευθείας στο Γραφείο του Φόρου Εισοδήματος. 10
15
20
25
30

Η "πολλαπλότητα"

35

Δεν αποκαλύπτεται πολλαπλότητα από το κατηγορητήριο το ίδιο. Δέχθηκε όμως το πρωτόδικο Δικαστήριο και

5 δεν εκδηλώθηκε αντιγνωμία ως προς αυτή την πτυχή της απόφασής του πως μπορεί να τεθεί θέμα "ελαττώματος" ως εκ του συσχετισμού του κατηγορητηρίου προς τη μαρτυρία που προσάγεται προς απόδειξή του. Παρέπεμψε σχετικά στην υπόθεση *R. v. Radley* [1974] 58 Cr. App. R. 394. Αποτελεί αντικείμενο συζήτησης αν ο όρος "πολλαπλότητα" ταιριάζει μόνο στην περίπτωση που το ίδιο το κατηγορητήριο περιέχει περισσότερα του ενός αδικήματα ή αν δικαιολογείται να χρησιμοποιείται και στην περίπτωση που προκύπτει από τη μαρτυρία ότι το ένα αδίκημα που αναφέρεται στο κατηγορητήριο στην πραγματικότητα συντίθεται από δυο ή περισσότερα. (Βλ. *R. v. Greenfield* [1973] 57 Cr. App. Rep. 849, *R. v. Ballysingh* [1953] 37 Cr. App. Rep. 28, *Jemmison v. Priddle* [1972] 56 Cr. App. Rep. 15 229, *Archbold Criminal Pleading Evidence and Practice* 41η έκδοση παράγραφος 1 - 57 κ.ετ.). Εκείνο που τελικά έχει σημασία είναι πως και στις δύο περιπτώσεις υπάρχει ελάττωμα με όμοιες ενδεχομένως συνέπειες ανάλογα με τις περιστάσεις της κάθε υπόθεσης.

20 Το πρωτόδικο Δικαστήριο έκρινε πως η μαρτυρία δεν αποκάλυπτε δύο αδικήματα. Θεώρησε ότι αφορούσε σε ένα "ενιαίο φορέα παρανομίας" ή "ένα ενιαίο αδίκημα το οποίο διαπράχθηκε σε δύο ουσιαστικά φάσεις που δεν είναι ασύνδετες μεταξύ τους και καθιστούσαν την όλη παράνομη συμπεριφορά ένα συνεχές αδίκημα". Διέκρινε ως 25 συνδυαστικό κρίκο το ότι ο εφεσείων "ενήργησε με την ίδια πρόθεση στη διαδικασία απόσπασης των χρημάτων εκ της θέσης του.....η δε απόσπαση σχετιζόταν με το σύνολο του ποσού (έστω και αν δεν πρόλαβε ο κατηγορούμενος να 30 πάρει όλα τα χρήματα που περιείχοντο στο ένταλμα κινήτων.)"

Διαπιστώνουμε σφάλμα σ' αυτή την προσέγγιση. Η πρόθεση μόνιμης αποστέρησης του ιδιοκτήτη από το αντικείμενο της κλοπής, ενδιαφέρει ως συστατικό του αδικήματος εφόσον υπήρχε κατά το χρόνο λήψης του αντικειμένου ή όταν η περίπτωση εμπίπτει στην επιφύλαξη στο άρθρο 255 του Κεφ. 154, εφόσον συνοδεύει την "ιδιοποίησή" του. Αυτή την αναγκαιότητα τη διαπιστώνει στην πορεία και

το πρωτόδικο Δικαστήριο. Όπως σημείωσε, εφόσον μπο-
 ρεί η κατοχή των επιταγών από τον εφεσελοντα να έγινε
 αρχικά με τη συγκατάθεση του Διευθυντή της εταιρείας,
 δημιουργείται ζήτημα αξιόποινης συμπεριφοράς από τη
 στιγμή που οι επιταγές ως έγγραφα μετατράπηκαν σε χρή- 5
 ματα τα οποία πέρασαν στην προσωπική κατοχή του κα-
 τηγορούμενου, καθαρά έξω από τη συγκατάθεση του προ-
 σώπου που τις εξέδωσε. Το πρωτόδικο Δικαστήριο με
 αναφορά στην υπόθεση *R. v. John Mckinsef Jones and*
Others [1974] 59 Cr. App. Rep. 120 ορθά εξέτασε αν η μαρ- 10
 τυρία αποκάλυπτε μια ενιαία δραστηριότητα. Το ερώτη-
 μα, ως θέμα γεγονότων και βαθμού, απαντάται με γνώμο-
 να τα περιστατικά της κάθε υπόθεσης. Στην παρούσα
 υπόθεση δεν βρισκόμαστε μπροστά σε μια ενιαία δραστη- 15
 ριότητα. Η ενδόμυχη σκέψη ή το σχέδιο του εφεσελοντα
 όταν συμφωνούσε με το Διευθυντή να πάρει τις επιταγές,
 δεν ήταν ουσιώδης από την άποψη της στοιχειοθέτησης
 του αδικήματος της κλοπής, όσο και αν τα τότε διαμειφθέ-
 ντα μπορούσαν να είναι σχετικά ως αποδεικτικά στοιχεία.
 Οι δύο περιπτώσεις ήταν ξεχωριστές και αυτοτελείς. Ό,τι 20
 καταλογιζόταν ως αντικειμενική υπόσταση (*actus reus*)
 του αδικήματος απείχε χρονικά μεταξύ της μιας και της
 άλλης σε σημείο που εξουδετέρωνε την κάποια σύνδεσή
 τους εξ αιτίας της ομοιότητας του τρόπου ενέργειας.
 Όταν εκδηλώθηκε η δεύτερη, η πρώτη είχε πλέον από πολ- 25
 λών ημερών συμπληρωθεί και δεν ήταν συνεχιζόμενες.

Η διαπίστωση του ελαττώματος όπως και αν αυτό χα-
 ρακτηριστεί, δεν ακυρώνει τη δίκη. Μπορεί να οδηγήσει ή
 να μην οδηγήσει σ' αυτό το αποτέλεσμα ανάλογα με τα πε- 30
 ριστατικά. Εφόσον το Ανώτατο Δικαστήριο κρίνει πως το
 ελάττωμα δεν επηρέασε τον εφεσελοντα στην υπεράσπισή
 του ή γενικότερα πως δεν προκάλεσε αδικία, οφείλει να
 επικυρώσει την καταδίκη. (Βλ. συναφώς *Frangiskos*
Kyriakou v. The Welfare Officer (1961) CLR 227, *Panteli v.*
Distr. Labour Officer F'sta (1985) 2 CLR 205, *Karasamanis* 35
v. Police (1986) 2 CLR 229). Στην υπόθεση αυτή είναι
 σαφές ότι δεν επηρεάστηκε ο κατηγορούμενος με οποιον-
 δήποτε τρόπο ούτε και προκλήθηκε αδικία. Δεν υπήρχε
 οτιδήποτε που θα μπορούσε να θεωρηθεί ιδιαίτερο περι-

στατικό που αφορούσε στη μια και όχι στην άλλη περίπτωση. Τα ουσιαστικά γεγονότα ήταν παραδεκτά. Η υπεράσπιση του εφεσελόντα ήταν συγκεκριμένη και προβλήθηκε ως ισχύουσα και για τις δύο περιπτώσεις, με τον ίδιο ακριβώς τρόπο. Αφορούσε στην υποκειμενική υπόσταση του αδικήματος και είχε ως κεντρικό της σημείο τη μη στοιχειοθέτησή της ενόψει της κατ' ισχυρισμό πρόθεσης του εφεσελόντα να επιστρέψει τελικά τα χρήματα έναντι της οφειλής της εταιρείας, όταν ερχόταν ο χρόνος γι' αυτό. Σημειώνουμε παρεμπιπτόντως ότι ήταν εξ αρχής γνωστό πως οι £15.000 του κατηγορητηρίου ήταν το άθροισμα του αντικρύσματος των δύο επιταγών. Επίσης δεν επηρεάστηκε η προβολή της άποψης ως προς το εσφαλμένο της πρόσαψης κατηγορίας για κλοπή χρημάτων αντί επιταγών, αφού και αυτή θα μπορούσε να γίνει δεκτή ή να απορριφθεί ανεξάρτητα από το γεγονός ότι το κατηγορητήριο περιείχε μια κατηγορία και για τις δύο περιπτώσεις.

Θα προχωρήσουμε, επομένως, στην εξέταση των πιο πάνω θέσεων του εφεσελόντα, οι οποίες συνιστούν το αντικείμενο των υπόλοιπων λόγων της έφεσής του.

Η κατηγορία για κλοπή χρημάτων και η μαρτυρία που προσάχθηκε.

Ο εφεσείων δεν πήρε τις επιταγές χωρίς τη συγκατάθεση του εκδότη τους και δεν μπορεί να τίθεται θέμα κλοπής κατ' εκείνο το στάδιο. Εκδόθησαν στο όνομά του για να τις εξαργυρώσει. Το αντίκρυσμά τους θα περιερχόταν στην κατοχή του ως δικαστικού επιδότη όχι όμως για να το χρησιμοποιήσει ο ίδιος όσο και αν, όπως εκ των υστέρων ισχυρίστηκε, είχε κατά νούν αφού το ξοδεύσει να συγκεντρώσει το ισάξιο για να το πληρώσει στο Γραφείο του Φόρου Εισοδήματος. Ο εφεσείων αφού κατέθεσε σε προσωπικό του λογαριασμό την πρώτη επιταγή και αφού εξαργύρωσε τη δεύτερη, χρησιμοποίησε τα χρήματα για δικούς του σκοπούς, σαφώς χωρίς τη συγκατάθεση του ιδιοκτήτη τους και χωρίς καλόπιστη διεκδίκηση δικαιώματος. Το πρωτόδικο Δικαστήριο, πάνω στη βάση των γεγονότων

αυτών, με αναφορά στις υποθέσεις *R. v. Keena* 11 Cox C.C. 123, *R. v. Dupu and Others* [1973] 3 All E.R. 715 και *R. v. Patrick Joseph Downes* [1983] 77 Cr. App. Rep. 260, κατέληξε πως η πρόσβαση κατηγορίας για κλοπή των χρημάτων και όχι των επιταγών ήταν ανοικτή επιλογή. Δεν θα συζητήσουμε αν θα μπορούσε να προσαφθεί κατηγορία και για κλοπή των επιταγών. Εκείνο που θεωρούμε οπωσδήποτε ορθό είναι πως δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός της υπεράσπισης ότι η μαρτυρία που προσάχθηκε ήταν αντίθετη προς τις λεπτομέρειες του αδικήματος. Ο εφεσείων, που ήταν εξουσιοδοτημένος να εξαργυρώσει τις επιταγές για να κρατήσει το αντίκρουσμά τους μόνο για όσο χρειαζόταν μέχρι τη κατάθεσή του στο Δικαστήριο, το ιδιοποιήθηκε και το ξόδευσε. Η αναφορά του κατηγορητηρίου στο χρηματικό ποσό, είναι ορθή.

Η υποκειμενική υπόσταση

Το άρθρο 255 του Ποινικού Κώδικα, το κύριο μέρος του και η επιφύλαξη σ' αυτό, ορίζει το αδίκημα της κλοπής. Το άρθρο 267 προβλέπει ειδική περίπτωση κλοπής για την οποία ορίζεται αυστηρότερη ποινή. Αναφέρεται σε "κλοπή αντικειμένου" (thing stolen) και προϋποθέτει συνύπαρξη των συστατικών στοιχείων της κλοπής κατά το άρθρο 255. (Βλ. *Michalakis Andreou Iacovou and Others v. Republic* (1976) 2 CLR 114, *Attorney-General v. Pieris* (1987) 2 CLR 44). Με αυτή την εισαγωγή, το πρωτόδικο Δικαστήριο ορθά εξέτασε, μεταξύ άλλων, αν αποδείχθηκε το στοιχείο της "δολιότητας" και της πρόθεσης μόνιμης αποστέρησης. Το πρωτόδικο Δικαστήριο αναφέρθηκε σε κάθε πτυχή της υπόθεσης με λεπτομέρεια. Η ορθότητα των πρωτογενών διαπιστώσεών του δεν έχει αμφισβητηθεί. Η εισήγηση του εφεσείοντα ως προς το εσφαλμένο της καταδίκης του έχει ως υπόβαθρο την άποψή του πως από τα γεγονότα προέκυπτε ή δεν αποκλειόταν πρόθεσή του για πληρωμή στο Γραφείο Φόρου Εισοδήματος όταν θα συγκεντρωνόταν ολόκληρο το ποσό του εντάλματος όπως είχε αποδεχθεί ο Διευθυντής της εταιρείας. Ο εφεσείων επικαλέστηκε τις υποθέσεις *R. v. Feely* [1973] 1 All E.R. 341 και *Zisimides v. Republic* (1978) 2 CLR 382. Αντικείμε-

νο στην *R. v. Feely* ήταν ο αγγλικός Theft Act του 1968. Αναγνωρίστηκε ότι το συστατικό της ανεντιμότητας που εισήξε ο Νόμος εκείνος, εμπεριέχει την έννοια του ηθικού στιγματισμού (moral obloquy) και ότι δεν στοιχειοθετείται

5 όταν κατά το χρόνο της ιδιοποίησης των χρημάτων άλλου υπήρχε πρόθεση επιστροφής τους και λόγος που καθιστούσε εύλογη την πεποίθηση του κατηγορουμένου ότι θα είναι σε θέση να τα επιστρέψει. Στην υπόθεση *Zisimides* έγινε δεκτό πως το ορθό είναι να προσδοθεί στον όρο "δολίως" (fraudulently) ίδια έννοια αφού ο κυπριακός νόμος

10 ενσωμάτωσε το κοινοδίκαιο και η *R. v. Feely* απέβλεψε στον προσδιορισμό όχι μόνο του όρου "ανετίμως" (dishonestly) που χρησιμοποιεί ο νέος αγγλικός νόμος αλλά και του όρου "δολίως" που χρησιμοποιούσε, ενσωματώνοντας το κοινοδίκαιο, ο καταργηθείς Larceny Act του 1916.

Η πιο πάνω νομολογία δεν θα μπορούσε σε καμιά περίπτωση να βοηθήσει τον εφεσελόντα. Το πρωτόδικο Δικαστήριο προέβη, αξιολογώντας τη μαρτυρία, σε διαπιστώσεις με βάση τις οποίες και αν η καθοδήγησή του ως προς

20 το ανεφάρμοστο της υπόθεσης *R. v. Feely* στην Κύπρο ήταν λανθασμένη, θα επικυρώναμε την καταδίκη κατ'εφαρμογή της επιφύλαξης στο άρθρο 145(1)(β) του περι Ποινικής Δικονομίας Νόμου, Κεφ. 154. Το ποσό ήταν μεγάλο και το μεγαλύτερο μέρος του, όπως ο ίδιος ο εφεσελών είπε στη γραπτή του κατάθεση, το έχασε στο "κουμάρι" και "θα προσπαθούσε να το επιστρέψει". Παρήλθε

25 μεγάλο χρονικό διάστημα από την ιδιοποίηση των χρημάτων και ο εφεσελών δεν αποκάλυψε στο Διευθυντή της εταιρείας τις πράξεις του. Αντίθετα, αφού σχεδόν ξόδευσε το ποσό των £5.000 παρέλαβε τη δεύτερη επιταγή των £10.000 και στη συνέχεια επιχείρησε να παραλάβει και άλλη χωρίς να πει οτιδήποτε. Ο εφεσελών θα ήταν ένοχος κλοπής κάτω από οποιαδήποτε θεώρηση του θέματος. Σημειώνουμε εδώ πως ο Lawton L.J. εκδίδοντας την απόφασή του Αγγλικού Εφετείου στην υπόθεση *R. v. Feely* δεν παρέλειψε να προσδιορίσει και την περιορισμένη έκταση των επιπτώσεών της από την πρακτική τους άποψη. Αναφέρει στη σελίδα 343 πως ο έντιμος υπάλληλος (ο κατηγο-

35

ρούμενος εκεί ήταν υπάλληλος) που παίρνει τα χρήματα για να αντιμετωπίσει επείγουσα ανάγκη, συνήθως αναφέρει το γεγονός στον εργοδότη του αμέσως ή μετά πάροδο μικρού χρονικού διαστήματος ενώ ο ανέντιμος δεν λέγει τίποτε μέχρις ότου αποκαλυφθεί τί έγινε οπότε προβάλλει 5 την πρόθεσή του να τα επιστρέψει και τονίζει την ικανότητά του να το πράξει. Το γεγονός ότι ο εφεσείων υπέγραψε τις ανεπίσημες αποδείξεις έτσι που να καθίσταται βέβαιο πως στο τέλος θα αναζητούνταν τα χρήματα από τον ίδιο, 10 δεν διαφοροποιεί την κατάσταση. Δεν δείχνει, στο σύνολο των γεγονότων, πρόθεση για επιστροφή και πολύ λιγότερο δυνατότητα επιστροφής των χρημάτων.

Κρίνουμε όμως ορθή και την καθοδήγηση του πρωτόδικου Δικαστηρίου ως προς το Νόμο. Θεώρησε πως ήταν 15 ερμηνευτικές του Κυπριακού Νόμου οι υποθέσεις *Costas Michael Platritis v. The Police* (1967) 2 CLR 174 και *Azinas and Another v. The Police* (1981) 2 CLR σελ. 9. Στην πρώτη αποφασίστηκε πως ο όρος "δολίως" (*fraudulently*) σήμαινε μόνο "σκόπιμα και εκ προθέσεως" δηλαδή χωρίς λάθος 20 και πως η ελπίδα ή η προσδοκία επιστροφής των χρημάτων δεν συνιστά υπεράσπιση. (*Rex v. Williams and Another* [1953] 1 All E.R. 1068). Στη δεύτερη, που ακολούθησε πλέον τη θέσπιση του αγγλικού Theft Act του 1968 αλλά και τις υποθέσεις *Feely* και *Zisimides* (ανωτέρω), 25 επαναβεβαιώθηκε η υπόθεση *Platritis*. Αποφασίστηκε ότι η υπόθεση *Feely* αφορούσε στο νέο αγγλικό νόμο οι πρόνοιες του οποίου ήταν διαφορετικές τόσο από Larceny Act του 1916 όσο και από τον Κυπριακό Νόμο. Επαναλήφθηκε, όπως και στην *Platritis* (βλ. και *Charalambos* 30 *Soteriou (Pambos) v. Republic* (1962) CLR 188), ότι είναι ασφαλέστερο να προσεγγίζεται η υπόθεση έχοντας υπόψη τις πρόνοιες του δικού μας Κώδικα αντί να ανατρέχουμε στο αγγλικό κοινοδίκαιο το οποίο δεν αποτελεί ευθέως το πρωτότυπό του. Κρίθηκε πως οι αποφάσεις αναφορικά με 35 την έννοια του όρου "ανεπιτιμότητα" στον Theft Act του 1968 δεν έχουν άμεση σχετικότητα κατά την ερμηνεία του Κυπριακού Νόμου. Υιοθετούμε αυτή την προσέγγιση.

Καταλήγουμε πως υπό το φως των γεγονότων όπως τα

- 5 συνοψίσαμε, είχαν χωρίς καμιά αμφιβολία αποδειχθεί όλα τα συστατικά του αδικήματος της κλοπής όπως τα καθορίζει το άρθρο 255 και ακόμα το επιπρόσθετο του άρθρου 267 ότι δηλαδή ο εφεσείων, ως εργοδοτούμενος στη δημόσια υπηρεσία, έκλειψε χρήματα που βρίσκονταν στην κατοχή του ως εκ της εργοδότησής του.

Η ΠΟΙΝΗ

- 10 Το παράπονο του εφεσείοντα είναι συγκεκριμένο. Το πρωτόδικο Δικαστήριο ενώ αναφέρθηκε σε όλα τα στοιχεία, παρέλειψε να τους προσδώσει την πρέπουσα βαρύτητα με αποτέλεσμα να επιβάλει ποινή φυλάκισης μεγαλύτερης διάρκειας από ό,τι δικαιολογούσε και η νομολογία που το καθοδήγησε. Δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην υπόθεση *Katsouris v. The Police* (1988) 2 CLR 180 στην οποία
- 15 ποινή δεκαοκτάμηνης φυλάκισης που επεβλήθη σε πενηνταοκτάχρονο κατηγορούμενο για κλοπή υπό αντιπροσώπου ποσού £17.155, μειώθηκε σε δωδεκάμηνη ενόψει της επιστροφής των χρημάτων, του λευκού ποινικού μητρώου και των προσωπικών περιστάσεων του κατηγορούμενου.
- 20 Καταγράφουμε τα ελαφρυντικά όπως τα διαπίστωσε το πρωτόδικο Δικαστήριο. Η καταδίκη του εφεσείοντα σε φυλάκιση θα σημαίνει οριστικό τερματισμό της εργοδότησής του στη Δημόσια Υπηρεσία και ταυτόχρονη απώλεια της σύνταξής του και κάθε άλλου συναφούς ωφελήματος. Ο
- 25 εφεσείων, ηλικίας 47 χρονών, έχαιρε γενικής εκτίμησης. Είχε άσπιλο παρελθόν, λευκό ποινικό μητρώο και σε δύο περιπτώσεις έδωσε δείγματα εντιμότητας. Επέστρεψε χρήματα (£1.000) σε τράπεζα που από λάθος του υπερπληρώθηκαν και αρνήθηκε, αν και τραυματισθείς από τους
- 30 Τούρκους κατά την εισβολή, το αναπηρικό επίδομα που του προσφέρθηκε επειδή ήταν δημόσιος υπάλληλος και διατήρησε την εργασία του. Η οικογένειά του, αποτελούμενη από τη σύζυγο και τις δύο θυγατέρες τους ήδη αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα και η συνοχή της, αδιατάρακτη μέχρι την καταδίκη του, έχει επηρεαστεί. Επίσης,
- 35 επηρεάστηκε η υγεία του εφεσείοντα ο οποίος, μαζί με άλλα, παρουσιάζει κατά καιρούς άγχος, κατάθλιψη, γενι-

κή κόπωση, ζάλη και περιοδικά οπισθοστερνικό άλγος που αποδίδονται σε ψυχοσωματικούς λόγους. Επεστράφη, πριν από την πρόσαψη κατηγορίας, ολόκληρο το ποσό των £15,000.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο επέβαλε την ποινή της δεκα- 5
 οκτάμηνης φυλάκισης αφού έκρινε πως η ιδιότητα του κατηγορούμενου ως δικαστικού επιδότη και η κατάχρησή της, πρόσδιδε ιδιαίτερη σοβαρότητα στην υπόθεση. Συμφωνούμε με αυτή την προσέγγιση. Ο δικαστικός επιδότης 10
 επιτελεί πράγματι ιδιαίτερα υπεύθυνο καθήκον. Η κατάχρηση της θέσης του κλονίζει την εμπιστοσύνη στον ευαίσθητο αυτό θεσμό και η αντιμετώπιση τέτοιων κρουσμάτων πρέπει να είναι αποτελεσματική και αποτρεπτική. 15
 Αλλά η ανάγκη για αποτροπή όσο και αν μειώνει ανάλογα τη δυνατότητα εξατομίκευσης της ποινής δεν την καταργεί 20
 ως υπαρκτή επιδίωξη στο πλαίσιο του συνόλου των στοιχείων ούτε εξουδετερώνει τους ιδιαίτερους παράγοντες που, κατά περίπτωση, δικαιολογούν μείωση της ποινής.

Έχουμε καταλήξει πως ενώ η επιβολή ποινής άμεσης φυλάκισης ουσιαστικής διάρκειας ήταν αναπόφευκτη, η 20
 έκτασή της ήταν, ενόψει των εξαιρετικών περιστάσεων που συνυπήρχαν, υπερβολική. Ξεχωρίζουμε κυρίως, την ιδιαίτερος σοβαρή παράλληλη τιμωρία που, στην ηλικία των 47 χρόνων, θα υποστεί ο εφεσείων εξ αιτίας της απώλειας της θέσης του, της σύνταξης και των άλλων ωφελημάτων του όπως και το γεγονός της επιστροφής των χρημάτων. Παραμερίζουμε την ποινή και την αντικαθιστούμε 25
 με ποινή φυλάκισης δώδεκα μηνών.

Η έφεση κατά της καταδίκης απορρίπτεται. Η έφεση 30
 κατά της ποινής επιτυγχάνει στο βαθμό που έχουμε σημειώσει.

Η έφεση κατά της καταδίκης απορρίπτεται. Ποινή μειώνεται σε 12 μήνες.